

KİME OKUTABİLİRİM?

FİKİR DERNEĞİ Yönetim Kurulu'nda bulunan dostlarımız, mûtrad olduğu üzere her Perşembe günü saat 14.00'te uyguladıkları sohbet toplantılarına lûtfedip beni de konuşmacı olarak davet ettiler. Biz de davete icabet edip 21 Aralık 2023 tarihinde bu arzularını yerine getirmeye çalıştık.

Sohbet konusu; Ferfir Yayınları'ndan neşredilen "AKŞAM SENFONİSİ" adını taşıyan şiir kitabım ve o çerçeve içerisinde yazı hayatım olmakla beraber, özgeçmiş faslında dedelerimden ve babamdan da bahsetmem gerekti. Bu meyanda babamın pedagoji mezunu bir muallim (öğretmen) olduğunu, ancak mezun oldukları zaman, o günlere denk gelen Harf Devrimi münasebetiyle (1 Kasım 1928) kendilerini Lâtin harflerini öğrenmeleri için üç ay daha okulda alıkoyulduklarını ve babamın otuz küsur yıllık muallimlik hayatında yüzlerce çocuğa Lâtin harfleriyle okuma yazma öğrettiğini söyledikten sonra ağızımdan gayri ihtiyarî;

"Babam yüzlerce çocuğa Lâtin harfleriyle okuma yazmayı öğretti ama ben evladı olarak, babamın gençlik yıllarında çektirmiş olduğu fotoğraflarının arkasına eski alfabeyle yazdığı yazıyı okuyamıyorum, bu da işin bir başka boyutu." Cümlesi dökülüverdi.

Evet bu da işin bir başka boyutu idi.

Harf devrimini bazı müdafiler okuma yazma kolaylığına bağlamaya çalışsalar da İsmet İnönü Hatıralar'ında;

"Harf inkılâbı bir okuma yazma kolaylığına bağlanamaz. (...) Ama, harf inkılâbının bizde tesiri ve büyük faydası, kültür değişmesini kolaylaştırmasıdır." Demektedir. (Hatıralar/2. Kitap/ Sayfa 223-224/Bilgi Yayınevi)

Yani, amacın 'Kültür değişimini sağlamak' olduğu, dönemin ikinci adamının ağızından söylenmiştir.

Burada; 'Yüzlerce yıllar içerisinde tabii seyriyle kendiliğinden oluşmuş ve bu seyir içerisinde altın çağlarını yaşamış olan kültürümüzü değiştirmeye neden ihtiyaç duyulmuştur?' suali karşımıza çıkıyor ki bunun hükmünü iz'an sahiplerine bırakmak gerekir.

Dünya ve yerli literatür tarandığında; harf inkılâplarının kültür kesintisine sebebiyet vereceği, dolayısıyla faydadan çok zararı olacağı konusu pek çok müellif tarafından kaleme alınmıştır.

Meselâ, bu hususta Japon Profesör TAKATA; Japon milletinin arasında bulunan bazı kötü niyetli insanların, bir takım deliller ile Japon hiyerogliflerinin zor olup okuma yazmak için başka bir hurufat kullanılmasını tavsiye ettiklerini söyledikten sonra sözlerine şöyle devam eder;

“Dođru, bugün dahi kullanmakta olduğumuz hiyeroglif esasen bizim kendi hurufatımız değildir. Biz iki bin seneye yakındır bunu kullanmaktayız. Őimdi âdeta bizim kendi malımız, hukukumuz gibi olmuştur. Zira biz pek çok ilave ve islâhatta bulunmuşuz. Bugün milyonlarca kitap bizim lisanımızda bu harflerle basılmıştır. Elli milyondan fazla ahali bu harflerle okuyup yazıyor. Hiç bunu değiştirmek mümkün olur mu?” (Abdureřid İbrahim / Alem-i İslâm)

Cemil Meriç de; “Harf inkılâbından sonra kütüphanelerimiz bir gecede tuğla yığınınına dönüşmüştür” derken bu gerçeği dile getirmiştir. (Mustafa Armađan / Harf İnkılabı Halkın Tarihle Münasebetini Kesmeye Yaradı / Derin Tarih Dergisi)

Meřhur İngiliz tarihçisi Arnold J. TOYNBEE, ‘A Study History’ isimli kitabında, bizde yapılan harf inkılâbıyla ilgili olarak şunları söylemektedir:

“Türkler harf inkılâbıyla, kendi kaynaklarına el atma huşunda yabancılardan farksız oldular. Bundan sonra Türk kütüphanelerini yakmaya lüzum kalmamıştır. Çünkü harf inkılâbı ile bu hazineler, örümceklerin yuva yaptığı raflarda kapanıp kalmaktan başka bir şeye yaramayacaktır.”

Aslında mâlûmu ilâm olan bu duruma verdiđimiz birkaç misâl bile işin vahametini gözler önüne sermektedir.

Ancak olan olmuř, biten bitmiřtir.

Őimdi ben, babamın fotoğraflarının arkasında yazılanları kime okutabilirim derindeyim.

OCAK – 2024